

CENNET VE KURTULUŞUN SIRLARI

Bismillâhirrahmânirrahîm.

El-Hamdülillahi rabbilâlemin. Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ecmaîn. Ve men tebi'ahû bi ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Fa'lemû eyyühe'l-ihvân fe inne efdale'l-hadîsi kitâbullah ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ Muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ ve külle muhdesetin bid'atün ve külle bid'atin dalâletün ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr. Ve bi's-senedi'l-muttasili ile'n-nebiyyi sallallahu aleyhi ve sellem ennehû kâle:

a. Rızık ve Başarının Anahtarı

اطْلُبُوا الْحَوَائِجَ إِلَى ذَوِي الرَّحْمَةِ مِنْ أُمَّتِي تُرْزَقُوا
وَتَنْجَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ: رَحِمَتِي فِي ذَوِي
وَلَا تَطْلُبُوا الْحَوَائِجَ عِنْدَ الرَّحْمَةِ مِنْ عِبَادِي
الْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ فَلَا تُرْزَقُوا وَلَا تَنْجَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ
تَعَالَى يَقُولُ: إِنَّ سَخَطِي فِيهِمْ

“Utlübü’l-havâice ilâ zevi’r-rahmeti min ümmetî türzaku ve tencehû fe-inna’llâhe Teâlâ yekûlu: Rahmetî fî zevi’r-rahmeti min ‘ibâdi. Velâ tatlübü’l-havâice inde’l-kâsiyeti kulûbühüm. Felâ türzekû velâ tüncehû fe-inna’llâhe Teâlâ yekûlu: Inne sahatî fîhim.”

Sadaka rasûlü’llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz’in hadîsi şerîflerinden bir demet, bir miktar okuyacağız. Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına, izahına başlamadan önce, evvela Peygamber Efendimizin ruh-i pâki için, sonra onun cümle âl’inin, ashâbının, etbâının, ahabbının ruhları için, sair enbiyâ ve murse-lî’nin ve cümle evliyâullah’ın ruhlarıyla birlikte eseri telif eylemiş olan Gümüşhaneli hocamızın, bu eserin içindeki ilimlerin bize ka-dar gelmesine emeği geçmiş olan râvîlerin ve âlimlerin, hadis müfesssirlere ruhları için, hocamız Muhammed Zâhid Bursevî’nin ruhu için, kendilerinden feyz aldığımız diğer müba-rek hocalarımızın ruhları için, şu caminin yapıl-masına emeği geçmiş, maddi manevi yardımda bulunmuş kimselerin geçmişlerinin ruhları için,

uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şuraya cem olmuş olan siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş sevdiklerinin, yakınlarının ruhları için, bu belde de metfum bulunan mümin ve müminâtın, evliyaullahın ve hasseten beldemizin medar-i iftiharî Hacı Bayram Veli'nin ruhu için, biz yaşayan Müslümanların da Mevlamızın rızasına uygun ömür sürüp huzuruna sevdiği, razı olduğu bir kul olarak varmamıza vesile olması için bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım.

Buyurun...

Dersimizin başında metnini okumuş olduğumuz hadîs-i şerîf Ebû Saîd el-Hudrî Hazretlerinden rivayet edilmiş.

Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Hazretleri buyurmuş ki:

“Utlübü’l-havâice ilâ zevi’r-rahmeti min ümmetî türzaku ve tencehû “

İhtiyaçlarınızı, dileklerinizi, isteklerinizi, size lazım olan şeyleri rahmet, şefkat, merhamet sahibi kimselere arz edin. Onlara götürüp onlardan talep edin. Onlardan isteyin. Böylece bunlar size ikram olunur, verilir, ihsan olunur ve muradınıza erersiniz. Çünkü;

“Fe-inna’llâhe Teâlâ yekûlu: Rahmetî fî zevi’r-rahmeti min ‘ibâdi.”

Benim rahmetim kullarımın içinde rahmet sahibi olan kimselerin yanındadır. Bu isteklerinizi kalpleri kararmış kimselerin yanında söylemeyin, onlardan istemeyin.

Velâ tatlûbü’l-havâice inde’l-kâsiyeti kulûbühüm.

Kalpleri taşlaşmış, duygusuzlaşmış kimselerden istemeyin.

Felâ türzekû velâ tüncehû.

Muradınıza eremezseniz ona nail olamazsınız. Size ikram olunmaz o.

Fe-inna’llâhe Teâlâ yekûlu:

Çünkü Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurur ki:
İnne sahatî fîhim.

Çünkü benim gazabım, kızgınlığım o katı kalplilerin üzerindedir. Demek ki insanın ihtiyaçları olur. Arkadaşlarından, tanıdıklarından çeşitli şekillerde bazı şeyleri talep eder, sıkışır.

“Kardeşim, bana borç verebilir misin?”

Veyahut “Şu yardımı yapar mısınız?”

Veyahut “Sendeki şu aleti, edevatı bana verir misin?”

“Şu sıkıntım var” gibi isteyebilir. Veyahut tamamen muhtaç olur.

“Aç, açık kaldım. Artık sen ne lütfedersen, ihtiyacım var” filan der. Diyebilir böyle.

Kimin yanında diyecek?

Merhametli, şefkatli insanlara söyleyeceksin. Kalbi katılaşmış kimselere söylemeyecek. Çünkü Allah'ın rahmeti o merhametlilerin yanında. Allah'ın kızgınlığı da o katı kalplilerin yanında. O katı kalplilere söylemeye lüzum yok. Bunun gibi birkaç hadîs-i şerîf peş peşe gelmiş, onları da okuyuverelim, manası aynı kapıya çıkıyor gibi. Metninin bereketinden istifade edelim.

b. Rahmet Ehline Yönel

Diğer hadîs-i şerîf:

أَطْلُبُوا الْفَضْلَ عِنْدَ الرَّحَمَاءِ مِنْ أُمَّتِي تَعِيشُوا فِي
أَكْنَفِهِمْ فَإِنَّ فِيهِمْ رَحْمَتِي وَلَا تَطْلُبُوا مِنَ الْقَاسِيَةِ
قُلُوبُهُمْ فَإِنَّهُمْ يَنْتَظِرُونَ سَخَطِي

"Utlubu'l-fadle inde'r-ruhamâi min ümmetî te'îşû fî eknâfihim, fe-inne fîhim rahmetî velâ tatlûbû mine'l-hâşiyeti kulûbühüm, fe-innehüm yentazirûne sahatî."

Bunda da şu ibare ile anlatmış Efendimiz. Fazl-ı ikramı merhametlilerin yanında isteyiniz. Ümmetimin merhametlilerinin yanında umunuz, isteyiniz. Onların çevrelerinde yaşarsınız, hoş hal ile yaşarsınız. Çünkü benim onların üzerinde rahmetim vardır. Rahmetimi onlara ikram etmişimdir. Kalpleri katı olanların yanından istemeyin. Çünkü onlar benim sehatıma, kızgınlığıma, gazabıma muntazırdır. Yani onlara gazap etmem durumu vardır, onlardan istemeyin.

c. İyiliğin Bereketi Merhamette

Diğer hadîs-i şerîf:

اَطْلُبُوا الْمَعْرُوفَ مِنْ رُحَمَاءِ أُمَّتِي تَعِيشُوا فِي
أَكْنَفِهِمْ وَلَا تَطْلُبُوهُ مِنَ الْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ فَإِنَّ اللَّعْنَةَ
تَنْزِلُ عَلَيْهِمْ يَا عَلِيُّ إِنَّ اللَّهَ خَلَقَ الْمَعْرُوفَ وَخَلَقَ لَهُ
أَهْلًا فَحَبَّبَهُ إِلَيْهِمْ وَحَبَّبَ إِلَيْهِمْ فِعَالَهُ وَوَجَّهَ إِلَيْهِمْ
طَلَّابَهُ كَمَا وَجَّهَ الْمَاءَ فِي الْأَرْضِ الْجَدْبَةَ لِتَحْيَا بِهِ
وَيَحْيَا بِهِ أَهْلُهَا إِنَّ أَهْلَ الْمَعْرُوفِ فِي الدُّنْيَا هُمْ
أَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الْآخِرَةِ

"Utlubu'l-ma'rûfe min ruhamâi ümmetî ta'îşû fî eknâfihim ve lâ tatlubûhu mine'l-kâsiyeti kulûbühüm fe-inne'l-la'nete tenzilü aleyhim. Ya Ali, inna'llâhe haleka'l ma'rufe ve haleka lehû ehlen fe-habbebehû ileyhim ve habbebe ileyhim fi'âlehû ve veccehe ilehim tullâbehû kemâ veccehe'l-mâe fi'l-ardi'l-cedbeti li-tahyâ bihî ve yahyâ bihî ehluhâ, inne ehle'l-ma'rûfî fi'd- dünyâ hüm ehlü'l-ma'rûfî fi'l âhirati."

Hazreti Ali Efendimiz'den bu üçüncü rivayet. Buyurmuş ki Peygamber Efendimiz:

Ma'rufu, yani aklın hoş gördüğü iyi, güzel işleri ümmetimin merhametlilerinden talep ediniz. İyilik yapmasını onlardan isteyiniz. Onların çevrelerinde hoş haliyle yaşarsınız. O iyilikleri kalpleri kararmış, katılaşmış kimselerden istemeyiniz. Çünkü lanet onların üzerine iner.

Fe-inne'l-la'nete tenzilü aleyhim.

Onların üzerine lanet iner, Allah'ın laneti demiş. Ve râvi olan Hazreti Ali Efendimiz devam ederek buyurmuş ki:

Ya Ali, inna'llâhe haleka'l ma'rufe ve haleka lehû ehlen

Ya Ali! Allah iyiliği yaratmıştır ve iyiliğin sahiplerini de yaratmıştır. İyiliğe ehil olan kimseleri de yaratmıştır. İyiliği yapacak kimseleri de yaratmıştır.

Fe-habbebehû ileyhim.

Ve o yarattığı kimselere bu iyiliği sevdirmiştir.

Ve habbebe ileyhim fi'âlehû.

Ve o kimselere bu iyilikleri yapma aşkını, şevkini vermiştir. İyilik yapmaktan zevk duyarlar. İyiliğin iyi olduğunu anlamış, sevmişlerdir. Yapmaktan zevk duyarlar o insanlar.

Ve veccehe ilehim tullâbehû.

O iyiliğe muhtaç olan, talep eden kimseleri de o kimselere yöneltir Allah. Yönelmiştir.

Niye?

Onların gönüllerine ilham verir, onlardan istettirir.

Kemâ veccehe'l-mâe fi'l-ardi'l-cedbeti.

Kuru toprağa suyu sevk ettiği gibi. Ya bulut olarak sevk eder, ya yerden akarsı olarak sevk eder de orayı canlandırmak için.

Li-tahyâ bihî.

O yer canlansın, yeşersin, güzelleşsin.

Ve yahyâ bihî ehluhâ.

Böylece o güzel arazide biten nebatlar, bağlar, bostanlar (yetiştirin), ağaçlarda insanlar rahatça yaşasınlar diye nasıl suyu oraya sevk ediyorsa, onun gibi de insanları ihtiyaç sahiplerini o iyilik yapacak kimselere yönetmiştir.

İnne ehle'l-ma'rûfî fi'd- dünyâ hüm ehlü'l-ma'rûfî fi'l âhirati.

Muhakkak ki dünyada iyilik sahibi olan kimseler, ahirette de iyilik sahibi kimselerdir. Dünyadaki halleri neyse ahirette de öyle, onun karşılığını görecekler. Orada da iyilik ehli olacaklar. Böyle üç rivayet.

d. Sabahın Bereketinde İlim

Şimdi bir başka hadîs-i şerîfe geçtik. Cabir *radiyallahu anh'ten* rivayet edilmiş dördüncü hadîs-i şerîf.

اطْلُبُوا الْعِلْمَ كُلَّ اثْنَيْنِ وَخَمِيسٍ فَإِنَّهُ مُيسَّرٌ لِمَنْ
طَلَبَ وَإِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ حَاجَةً فَلْيُبَكِّرْ إِلَيْهَا فَإِنِّي
سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ يُبَارِكَ لِأُمَّتِي فِي بُكُورِهَا

“Utlübü'l-‘ilme külle’s-neyni ve hamîsin fe-innehû müyesserün li-men talebe. Ve izâ erâde ehadüküm hâceten fe’l-yübekkir ileyhâ fe-innî seeltü rabbî en yübârike li-ümmeî fî bükûrihâ.”

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

İlmi pazartesi, perşembe günleri isteyiniz, talep ediniz; ilim öğreniniz pazartesi, perşembe günleri. Çünkü o günlerde onlara daha kolaylaştırılır ilim öğrenmek. Pazartesi, perşembe günleri...

Bu ilme bir zaman ayırmalıyız hepimiz. Çünkü namazlarımızı bile doğru kılamıyoruz. Fâtihalarımızda bile kusurlar vardır. Şöyle bir tecvid ehli bir insan oturtsa bizi oku bakalım. Bir euzu besmeleyi yirmi gün öğretirler, on beş gün öğretirler. Yok orası öyle değil. P gibi oldu. Şurasını uzatma, şurasını şöyle yap, burasını böyle yap diye. Bu iş incedir yani. Daha yani okuduğumuz Fâtihalarda bile kusur vardır. Öğreneceğiz. Çok çalışmamız lazım.

Çocuklarımıza da öğretmemiz lazım. “Oturun çocuklar, gelin bakalım ailece nasıl sofranın başına oturup da yemek yiyoruz, tatlı tatlı, meyve yiyoruz, keyif yapıyoruz, çay yemekten sonra muhabbetli muhabbetli. Hadi bakalım, şimdi de ilim sofrasının etrafına oturalım. Bak dikkatle dinleyin çocuklar, çok sıkmayacağım sizi, yarım saat, kırk beş dakika, hadi biraz bir şey öğrenelim” diye şöyle bir vakit ayırıp, ilme, kitaplarımızı okumalıyız.

Hocalarımıza soralım, hangi kitabı önce okuyalım diye. O kitaba başlayalım, ailece bitirelim. Madem böyle bir hadîs-i şerîf ile karşılaştık bugün; pazartesi, perşembe günlerini ilim öğrenme günü yapalım. O günlerde bir bereket olacak da daha güzel öğrenmesi, zihinde kalması mümkün olacak demek ki.

Onun için pazartesi, perşembe günleri haftanın iki günü ilme tahsis edin evinizde. Sabahleyin, akşamleyin, öğleyin, ne zamansa uygun düşen vaktiniz. O vakitte ilimden bir bab, iki bab bir şeyler öğrenin, bir iki ayet öğrenin, bir iki hadîs-i şerîf öğrenin. Böyle buyurmuş Peygamber Efendimiz.

Devam edelim şimdi hadisin öbür tarafına. Bitmedi hadîs-i şerîf.

İlmi, pazartesi, perşembe günleri öğrenin; çünkü isteyene o günlerde kolaylaştırılır ilim. Buyurmuş Peygamber Efendimiz ve devam etmiş.

وَإِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ حَاجَةً فَلْيُبَكِّرْ إِلَيْهَا

“*Ve izâ erâde ehadüküm hâceten*”

Sizden biriniz bir ihtiyaç peşine düştü mü, onu elde etmek istedi mi,

“*Fe’l-yübekkir ileyhâ.*”

Erkenden ona kořsun. Sabahın erken vaktinde demek yani.

"Yübekker" Sabahın erken vakiti demek. Güneş doğduktan sonra hemen günün evvel vaktinde onun peşine koşsun. Bir ihtiyacı var, çarşıdan pazardan bir şey alacak. Veyahut efendim bir işini görecek, erkenden koşsun peşine. Peygamber Efendimiz'in tavsiyesi öyle. Sabah namazından sonra uyumayı tavsiye etmemiş. Sabah namazından sonra rızıklarınızı talebi bırakıp da uyumayın buyurmuş. Öyle yapmaya gayret edelim. Erkenden gidelim.

Eskiden bizim çarşılarımıza, pazarımıza Müslüman esnafımızın, eski töremizin, yani bozulmamış şu batının âdeti gelmeden önceki töremizin işleyişı böyleydi. Sabah namazından sonra besmeleyle dükkanlarını gider açarlardı. Hele Avrupa'da bir müzeden bir resim getirdi, gördüm.

Sabahleyin efradın hepsini toplarmış, o çarşının şerîfi, ahîsi. Yani reisi, yiğit başı, el açarmış, Yâ Rabbi! Sen bize işte artık helal, hayırlı, rızık nasip eyle, falan diye. O gün bir güzel dua ile çarşayı öyle açarlarmış. Resmi var. Yani Avrupalı gelmiş de onu görmüş, bu Ankara'da falan öyle gösteriyor. Koyunları

kırkarlar, öbür tarafta başka bir şey yaparlar; eğirirler, öbür tarafta dokurlar, öbür tarafta şu işi yaparlar. Esnafın resimlerini yapmış böyle yağlı boyayla. Onu müzede bulmuş, getirmiş bir profesör. Böyle dua ediyor. Şeyh efendi, yani esnafın başındaki şahıs dua ediyor. Bizim işimiz öyleydi.

Biliyorsunuz, hadîs-i şerîflerde geçiyoruz.

Bir insan bir haram lokma yese, o haram lokma ancak cehennem ateşinde temizlenir. Yanacak vücudu, yani haram yediği zaman muhakkak yanacak. Sahih hadîslerde bu böyle. Bir lokmacık da olsa gene haram et bitirirmiş insanda. Öyle buyuruyor Peygamber Efendimiz. Tek bir lokma bile yese kendisinde bir haram hasıl olur diyor. Ve haram lokmayı yiyen bir insanın kırk gece namazı kabul olmaz. Kırk sabah duası kabul olmaz diye hadîs-i şerîfte geçti, evvelki haftalarda okuduk.

Demek ki:

ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

Üd'ûnî estecib leküm. (Mü'min Suresi 60. Ayet)

Âyeti var amma bana dua edin, ben duanızı kabul ederim buyurmuş ama Allah-u

Teâlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerîm'de, şartları var. Şartlarına riayet ederse olacak. Helal lokma yiyecekmiş. Allah yolunca yürüyecek, o zaman duasın makbul olur.

İşte eskiden çok dikkat ederlermiş helal lokmaya. Yaptığı işi güzel yaparlarmış. Peygamber Efendimiz bizi buna teşvik ediyor. Allah her şeyi güzel yapmayı yazmıştır. Boynunuza borç, boynunuza borç kılmıştır diye hadiste geçiyor. Hatta kurbanı keserken bıçağı güzel bileyiniz diyor. Keserken güzel kesiniz diyor. Yani her işimizi güzel yapacağız. Her işimizi en yüksek, en kaliteli şekilde yapacağız. Güzellik bizim prensibimiz olacak. Temel prensibimiz güzellik olacak. Ayakkabı yaptık mı birinci olmalı. Elbise diktik mi birinci olmalı. Tıraş ettik mi, berbersek birinci olmalı. Talebelik yaptık mı, şahane talebelik yapmalıyız. Çok iyi öğrenmeliyiz. Hocalık yaptık mı, şahane hocalık yapmalıyız. Çok güzel öğretmeliyiz. Her şeyimizi, evimiz, barkımız, işimiz, gücümüz, her şeyimiz güzel olacak. Allah güzeldir, güzelliği sever. Güzelliği, bize yazmış boynumuza Allah-u Teâlâ Hazretleri öyle yapalım diye.

İşte onun için her şeye öyle dikkat edeceğiz. İlme de dikkat edeceğiz. Çoluğumuzu, çocuğumuzu yetiştirmeye de dikkat edeceğiz. İşimizi görmek gerektiği zaman da sabahın erken vaktinde gideceğiz. Eskilerin dualarla işlere başladıkları gibi; duayla, besmeleyle başlayacağız. Bir insan bir işe besmeleyle başlarsa Allah onu mağfiret eder. Helal lokma yerse her işi hoş olur. İşlerimizi bu hale getirelim.

Bu hadisleri neden okuyoruz?

Hayatımızı ona göre tanzim edelim diye okuyoruz.

Neden erken gitmeyi tavsiye ettiğini izah ediyor Efendimiz?

فَإِنِّي سَأَلْتُ رَبِّي أَنْ يُبَارِكَ لِأُمَّتِي فِي ذُكُورِهَا

Fe innî seeltü rabbî en yübârike li-ümmeî fî zükûrihâ.

Çünkü ben Rabbimden diledim, istedim. “Sabahın erken vakitlerini ümmetime mübarek et Yâ Rabbi!” diye talep ettim. O da ihsan etti. Onun için “ihsan etti” cümlesi yok ama öyle anlaşıyor. Onun için sabahleyin erkenden koşun.

Peki hocam sahurda kalktık, teheccüd namazını kıldık, sabah namazını kıldık, işrâk'a

kadar bekledik, işe gidersek ne oluruz? Yorgun düşeriz, uyku bastırır falan. Eh, öğleye yakın bir ara uyuyun dedim ya, yani iş yerinde de olsa çabuk namazınızı kılın, çabucak yemeğinizi atıştırın, şöyle bir uzanın, ayaklarınızı (uzatın). Uyumasanız bile yarım saat, kırk beş dakika, on beş dakika, yirmi dakika neyse, çok faydalanır vücudunuza. Yani günün ortasında yeniden takviye olur insan kuvvetlenir. Her şeyimizi böyle yapalım.

Çok güzel şeyler yapardı dedelerimiz, o güzellikleri tekrar biz de öğrenip tatbik edelim, canlandıralım. Ümmetin bozulduğu zamanda Peygamber Efendimiz'in sünnetini ihya edene, güzel şeyleri yapana şehit sevapları vaad edilmiş. Gayret edelim de yani düşman karşısında çarpışıp sıkıntılara düşmeden şehit sevabı alalım. Bak böyle de alınıyor.

e. İlimle Birlikte Edep

Diğer hadîs-i şerîfe geçiyoruz:

اطْلُبُوا الْعِلْمَ وَاطْلُبُوا مَعَ الْعِلْمِ السَّكِينَةَ وَالْحِلْمَ
وَلْيَنْوَالِمَنْ تَعْلَمُونَهُ وَلِمَنْ تَعَلَّمْتُمْ مِنْهُ وَلَا
تَكُونُوا مِنْ جَبَابِرَةِ الْعُلَمَاءِ فَيَغْلِبَ جَهْلُكُمْ
حِلْمَكُمْ

“Utlübü'l-ilme va't-lübû me'a'l-ilme's-sekînete ve'l-hilme ve leyyinû li-men tü'al-limûnehû ve li-men te'allemtüm minhü. Velâ tekûnû min cebâbireti'l-'ulemâi fe-yağlibe cehlüküm hilmeküm.”

Ebû Hüreyre radiyallahu anh'ten ilimle ilgili bir hadîs-i şerîf daha geldi karşımıza. Bir şey bilip öğrenmekle ilgili. Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

Utlübü'l-ilme.

İlmi talep edin, peşinden koşun. Hepimize söylüyor. Yani sadece üniversite talebeleri devam etsin, biz etmeyelim diye bir şey yok. Esnaf, tüccar, işçi, memur, talebe, büyük, küçük, kız, erkek, kadın, yaşlı, genç. Herkes ilim öğrenecek. Herkes ilmini artıracak. Emir umumi. İlim talep edin. İlim yolu cennetin

yoludur. Onu kendim söyledim başka hadîsten. Burada ilim talep edin diyor Peygamber Efendimiz.

Sonra.

Va't-lübû me'a'l-ilme's-sekînete ve'l-hilme.

İlimle beraber sakinliği, ve halimliği de öğrenin. Onun da peşine koşun, onu da elde etmeye çalışın. İlim öğrendiniz, ilimle beraber bir de sekineti, vakarı, halim selimliği de öğrenin.

Ve leyyinû li-men tü'allimûnehû.

Ders öğrettiğiniz, bilgi verdiğiniz kimselere yumuşak olunç Yumuşak yumuşak davranın, yumuşak konuşun.

Ve li-men te'allemtüm minhü.

Kendisinden ilim öğrendiğiniz kimselere de yumuşak davranın. Yani hem hoca talebeye yumuşak davranacak; hem talebe, öğrenen, öğretene yumuşak, halim selim davranacak.

Velâ tekûnû min cebâbireti'l-'ulemâi.

Âlimlerin cebbarlarından, zalim kaba saba balarından olmayın.

Fe-yağlibe cehlüküm hilmeküm .

Öyle olursa o zaman cahilliğiniz, ilminizi yenmiş demektir. Galip gelmiş, ilminize pes ettirmiş demektir.

Demek ki Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîfte bir daha hatırlayacak olursak bizi ilme teşvik etti, baş üstüne. “Tamam Yâ Resûlallah, bundan sonra bugünden itibaren muntazam bir tarzda ilim öğrenmeyi kendime şiar edineceğim. Her gün bir bölüm öğrensem, bir mesele öğrensem bir sene sonra epeyce bir mesele eder. Dikkatli, sağlam öğreneceğim. Kaynağıyla, aslıyla, esasıyla ilimden bir bahis öğreneceğim.” Tamam.

Başka ne öğreneceğiz?

İlimle beraber sekineti, vakarı, hilmi öğreneceğiz. Ağırbaşlı, yumuşak bir kimse olacağız. Sinirlenmeyen, patlamayan, kaba saba olmayan bir insan olmayı da öğreneceğiz. O da öğrenilir.

الْعِلْمُ بِالتَّعَلُّمِ وَالْحِلْمُ بِالتَّحَلُّمِ

El-‘ilmü bi’t-te’allümi ve’l-hilmü bi’t-te-hallümi.

İlim nasıl gidip öğrenmekle oluyorsa, hilim denilen şey; yumuşaklılık da, kızmamak da, o da yavaş yavaş kızmaz gibi davranma davranma,

davrana davrana kendini zorlaya zorlaya insanın içine yerleşir, bir hal olur. Onu da öğreneceğiz. Allah halim kullarını çok sever. Halim selim kullarını muvaffak da eder. Şiddetle, *umh* ile, baskıyla elde edilemeyen çok şeyler, yumuşaklıkla, tatlı dillilikle elde edilir.

Çocuğunuza karşı da öyle, hanımınıza karşı da öyle, beyinize karşı da öyle. Yani dinleyenlere göre hep söylüyorum. Sertlikle elde edemediğiniz şeyi sen yumuşaklıkla elde edersin. Onun için halim selimliği, sükuneti öğreneceğiz. Patlamayacağız, aşırı gitmeyeceğiz, heyecanlı olmayacağız, aceleci olmayacağız. Onu da öğreneceğiz. Sonra, hem öğreten öğrencilerine, hem öğrenenler hocalarına karşı halim selim olacaklar. Sinirlenmeyecekler, kızmayacaklar. Hoca talebeyi dövmeyecek.

Demek ki falaka falan pek hadise uygun değil, öyle anlaşıyor.

Demek ki dövmek, bağırmak, çağırmak pek uygun olmuyor.

Şairin birisini hatırladım, iki gözü âmaymış. Küçükken beni bir hocaya verdiler diyor. Şöyle diyor şiirinde:

Döverdi, ben anın demiriydim.

Yani demircinin demiri dövdüğü gibi küt küt döver. Olmaz. Adana'da bir kardeşimiz var, çok sevdiğimiz, bayıldığımız bir kardeş, halim selim. Çocuğunu bir hocaya vermiş. Hoca caminin kapısını kilitlemiş, öyle dövmüş yani. Dışarı kaçamasın diye. Hocaya saygısından şikayetçi olmuyor ama böyle hocalık olmaz.

Gelelim talebelere. Talebelerden de öyleleri var ki ceketin yanına alıyor, kapıya bir tekme vurup içeri öyle giriyor. Hiç bir şey yapmadan. Böyle kaba saba. O öyle olmayacak, bu da böyle olmayacak.

Bizim Adapazarı'nda dersimiz vardı akademi. Erzincan'dan, Elazığ'dan, Konya'dan, Isparta'dan başka hocalarla gelirdik belli günlerde oraya. Onlarla konuşuyoruz.

Yahu, derlerdi. Müslüman talebeler vardı yani umumiyetle. Bizim talebelerimiz vardı.

"Yahu buranın talebesine hayret ediyorum" diyor. Bir profesör vardı, Kerim Bey öyle diyor. Kapıyı çalıyor.

"Hocam biraz geç kaldım, özür dilerim, müsaade eder misiniz, girebilir miyim?" diyor. "Şaşıyorum" diyor. "Bizim öbür tarafta kapıyı cart açar" diyor. "Ceketini sallaya sallaya girer"

diyor. "Küt oturur" diyor böyle. "Hocayı saymak, şey yapmak falan yok" diyor.

Bak, İslam neler öğretiyor. Yani İslam talebeye, hocaya saygıyı öğretiyor. Hocaya talebeye şefkati öğretiyor. Her iki tarafı birden tamir ediyor İslam. Bir taraf olmaz. Lehimleyeceğin zaman bir tarafı temizlesen öbür taraf kirli kalsa yine olmaz. İki tarafın birden temizlenmesi lazım ki tutsun bu iş, maya tutsun.

Evet, işte ilim öğreneceğiz. İlimle beraber halim selimliği öğreneceğiz. Hocalar talebelere, talebeler hocalara sevgili, saygılı olacak. Âlimlerin cebbarlarından olmayacağız. O zaman ilim gitmiş, cahillik ilmi yenmiş olur, pes ettirmiş olur. Doğru bir şey olmaz.

f. Cennette Fakirler, Dünyada Sabredenler

Diğer hadîs-i şerîf:

اطَّلَعْتُ فِي الْجَنَّةِ فَرَأَيْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا الْفُقَرَاءَ
وَاطَّلَعْتُ فِي النَّارِ فَرَأَيْتُ أَكْثَرَ أَهْلِهَا الْأَغْنِيَاءَ
وَالنِّسَاءَ

A'ttala'tü fi'l-cenneti fe-raeytü eksera ehlihe'l-fükarae ve'ttala'tü fi'n-nâri fe-raeytü eksera ehlihe'l-ağniyâe ve'n-nisâ.

Bu hadîs-i şerîf Abdullah ibn Ömer *radıyallahu anh'*den rivayet edilmiştir. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

Cennete şöyle baktım.

Nasıl baktı Peygamber Efendimiz?

Allah-u Teâlâ Hazretleri Miraç'ta cenneti, cehennemi gösterdiği gibi, zaman zaman da Peygamber Efendimiz'e o halleri, gözünden perdeyi (indirir), zaten perdeli demek doğru değil; nasip ederdi, gösterirdi. Cennet ehline şöyle bir baktım.

Fe-raeytü eksera ehlihe'l-fükarae.

Cennet ehlinin ekseriyetinin fakirler olduğunu görürsünüz. Bu dünyada fakir sıkıntı çekiyor ama o sıkıntılara sabredince cenneti kazanıyor. Fakir, ama namuslu fakir tabi. Hani fakirim diye efendim, mesela isyan etse, itiraz etse, çalsa çırpısa olmaz.

يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ

Yani “Yahsebümü'l-câhilü ağniyâe mine't-te'affüf.” diye Kur'an-ı Kerîm'de tarif ediyor.

Cahiller, bilmeyenler uzaktan baktıkları zaman onları zengin sanır. Onurlu, terbiyeli, edepli, ihtiyacını kimseye arz etmiyor, boynu bükük kimseler imiş.

Medine-i Münevvere'de anlattılar, zenciler falan oluyor, yolun kenarına oturmuşlar, küçük şeyler falan satıyorlar. İşte adamcağız cebine paraları doldurmuş, hayır verecek. Medine'nin fakirlerine vereyim de cevabını çok olsun diye. Bir tanesine çıkartmış, bir para vermiş. Biraz şöyle hatırlı bir para. Birazını almış ötekisini geri vermiş fakir.

Demiş ki “Bana bu kadarı yeter.”

“Al işte.”

“Yok bana bu kadarı yeter” demiş. “Başka fakirlere ver” demiş.

Mübarek insan. Ehli cennetin ekseri, fakirler...

Ce'ttala'tü fi'n-nâri. Cehenneme de şöyle baktım.

Fe-raeytü eksera ehlihe'l-ağniyâe ve'n-nisâ. Cehennem ahalisinin ekserisini zenginler ve kadınlar gördüm. Ekseri ahalisi, yani tamamı değil tabi. Demek ki cennetin içinde zengin cennetlikler de vardır. Cehennemin içinde fakir olduğu halde cehennemlik olanlar

da olabilir. Ekseriyeti itibariyle cennette fakirler var. Ekseriyeti itibariyle cehennemde zenginler ve kadınlar var.

Neden?

Zengin...

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَافٍ

İnne'l-insâne le-yatğâ. En raâhü's-tağnâ.

(Alak Suresi 6-7. Ayet)

İnsanın biraz parası pulu olduğunda duayı, ibadeti unuttur. Keyfe, zevke başlar. Mali vazifelerini ihmal eder; zekâtını vermez, fakarı gözetmez, efendim kendisi keyfine bakar, Allah'ın kendisine verdiği parayı pulu yalan yanlış yerlerde harcar veyahut o zenginlikleri kazanırken nereden kazandığına da dikkat etmemiştir. Haramdan, helalden çalmış, çırpılmış toplamıştır, kazancında kusur vardır, kullanişında kusur vardır, harcaişında kusur vardır, cehennemi boylar.

Kadınlar... Çok dikkat etmeliyiz kadınların yetişmesine. Elhamdülillah işte böyle evlatlarını güzel güzel yetiştiren babalara ne mutlu. Şimdi Kur'an'ı öğretiyorlar, Kur'an kurslarına gönderiyorlar, dini bilgileri öğretiyorlar ama ekseri kadınlar nefisleri galiptir.

Duygularını daha galebe çalar. Akıllarına tabi değil de, keyiflerine, nefislerine tabi olurlar. Allah'ın emirlerini tutmazlar. İhmal gösterirler namaz kılmakta, ibadet etmekte. Kocasına karşı vazifeleri vardır. Çoluk çocuğuna karşı, evine karşı vazifeleri vardır. Yapmaz. Tesettüre riayet etmez. Donanır. Süslenir.

Allah'ın sevdiği kullarından demiri ocakta kızdırırmış, kıpkırmızı demiri eliyle tutarmış, yumruğuyla dövermiş. Olmuş hikaye veyahut ibret alırsın diye bir kıssa, neyse. Eliyle böyle tutarmış kırmızı demiri, maşasıyla değil, makasıyla değil, eliyle tutarmış, örsün üstüne koyup yumruğuyla dövermiş. Öyle şekil verirmiş. Keramet ehli ya. Bir de çok saliha hatunu varmış evinde.

Bir gün söz açılmış, Efendi demiş: “Keramet sende mi bende mi?”

Artık nasıl konuştularsa... “Bende keramet” demiş. Yani kendisinde olduğunu sanmış, peki demiş bugün gör bakalım demiş. Efendi demirci dükkanına gitmiş, o veli. Hanım da evde, biraz sonra sütçü gelmiş, kapıyı çalmış, süt alınacak eve. Sütü çıkartırken, sütü alacağı zaman kabı böyle kapıdan çıkartırken elini şöyle uzatıvermiş. Biraz elinin... Malum

bileğinden yukarısını göstermemesi lazım. Şöyle biraz görünövermiş, ondan sonra almış sütü içeri, kapının arkasında duruyor yine kendisi, kapatmış.

Akşam efendi eve gelmiş, eli sargılı. "Hayrola efendi, ne oldu?" demiş "Bugün hiç anlayamadım, işte öğleden evvel bir zamanda demiri yine almış döverken, birden elime yapışiverdi" demiş. Böyle anlatırdı büyüklerimiz size. Yani demek ki hanımlar beylerin veliliğine bile tesir ediyor yani. Eline demiri yapıştırtıyor yani.

Herkes için tabi önemli de hanımlar daha da dikkat etsinler, dini bilgileri daha iyi öğrensinler, nefislerine tabi olmasınlar, Allah'ın emirlerini tutsunlar, tesettüre riayet etsinler.

Bir hanım evinde süslenebilir, hanım ipek giyebilir, altın yüzük, bilezik, küpe takabilir, kadınlara caizdir. Evinde koku sürünebilir. Dışarıya çıkmasın, namehreme görünmesin, namusunu iyi korusun. Balkona çıkıyorlar, çamaşır asacağım diye, kısa kollar, kısa etekler vs. olmaz. Her zaman, her hususta dikkat edecek. Çarşıya, pazara çıkıyor, alışverişi yapıyor.

Mümkünse sen çıkma, o sıkıntıyı efendin çeksin; siparişi ver, sabahleyin şunları şunları al efendi de, ne getirirse getirir.

Dün anlattılar: Bir zatın hanımı ölmüş. Allah rahmet eylesin, mekanı cennet olsun. Şeyh kızıymış. Hanımı ölmüş, adam da hoca. Baya âlim, yaşlı. İki de bir de ağlarmış. Hüngür hüngür ağlarmış. Efendi Hazretleri demişler:

“Ne diye ağlıyorsunuz?”

Çok güzel sıfatları vardı demiş bizim hatunun da. Onlar hatırıma geldikçe ağlıyor. Demek ki ilk defa metreyle kumaş almış. Düğünleri olduğu zaman eve getirmiş.

Hatun demiş ki:

“Efendi, bu ne?”

“İşte çarşıdan sana fistanlık, entari bir şey aldım, kumaş aldım metreyle.”

“Efendi...” demiş; “Ben seni zahmete çok sokmak için evlenmedim.”

“Ben evde kendi giyeceğimi dokurum, biçerim, kendime yaparım. Sen üzme kendini, al bunu götür aldığın yere” demiş.

Böyle şeylerini işte böyle anlatıp, anıp anıp şey yapıyormuş. Eski hatunlar bilirim, Öyle hatunlar bilirim ki namaz elbiseleri

ayrıdır, giyerler namaz şalvarlarını, namaz elbiselerini güzelce (ibadetlerini yaparlar).

Öyle hatunlar bilirim, hocalara taş çıkartacak kadar fıkıh bilir. Bilgisi vardır. Hoca ninedir yani böyle. Bütün köye (ders verir, vaaz eder).

Cuma günlerini toplantılara giderdik, bilirim. Müftü gibi böyle. Tesbih çekerler, zikrederler, salavât- şerîfe getirirler, dini bahisleri okurlar, öğrenirler, öğretirler. Genç, taze gelinleri yetiştirirlerdi onlar. Böyle olursa cenneti kazanırlar, çok yüksek dereceler elde ederler. “Bir kadın beş vakit namazını kılsa, Ramazan orucunu tutarsa, beyine itaat ederse; izzetini, şerefini, namusunu, ırzını, haysiyetini korursa bunları yaptığı zaman Rabbinin cennetine girer” buyuruyor Peygamber Efendimiz. Kolaydır, kadının cennete girmesi. Ama ekseriyetle, “Ben senin yanında ne gördüm ki diye itiraz ederler, nimetleri inkar ediverirler, oradan günaha girerler” diyor Peygamber Efendimiz.

Zaten babamın evinden senin evine geldiğimden beri yüzüm mü güldü, ben senin evinde ne gördüm ki deyiverirler, sinirlendiği zaman, bir münasebet çıktığı zaman. Öyle

küfran-ı nimet olur diye bildiriyor. Dikkat edelim, Allah bizi onlardan eylemesin. Biz cennet ehlinin ekseriyeti olacağız inşaallah ümmet-i Muhammed olarak. Bizim hatunlarımız da cennet ehlinin (ekseriyeti) olur inşaallah. Cennetteki hatunlar bizim hatunlar olur. Bizim hatunlarımız cennetteki hatunlar olur inşaallah. Cehenneme gidenler bizimkiler olmaz inşaallah. Allah ötekileri de ıslah eylesin. Allah'ın yolunda dönmeyi nasip eylesin.

g. Allah'ı Görür Gibi Yaşa

Diğer hadîs-i şerîf:

أَعْبُدِ اللَّهَ وَلَا تُشْرِكْ بِهِ شَيْئًا وَاعْمَلْ لِلَّهِ كَأَنَّكَ تَرَاهُ
وَأَعِدَّ نَفْسَكَ فِي الْمَوْتَى وَادْكُرِ اللَّهَ عِنْدَ كُلِّ حَجَرٍ
وَكُلِّ شَجَرٍ وَإِذَا عَمِلْتَ سَيِّئَةً فَاغْمَلْ بِجَنْبِهَا حَسَنَةً
السِّرِّ بِالسِّرِّ وَالْعَلَانِيَةِ بِالْعَلَانِيَةِ

أَلَا أُخْبِرُكَ بِأَمَلِ النَّاسِ مِنْ ذَلِكَ؟ وَأَشَارَ إِلَى لِسَانِهِ
وَهَلْ يَكْبُ النَّاسُ عَلَى مَنَاخِرِهِمْ فِي النَّارِ إِلَّا هَذَا؟

*U'büdillâhe ve lâ tüşrik bihî şey'en,
va'me'l lillâhi ke-enneke terâhü ve e'idde nef-
seke fi'l-mevtâ ve'zkürî'llâhe 'inde külli*

hacerin ve külli şecerin. Ve izâ amilte sey-yieten fa'mel bi-cenbihâ haseneten.

Es-sirra bi's-sirri ve'l-alâniyete bi'l-alâniyti.

Elâ uhbiruke bi-emeli'n-nâsi min zâlike? Ve eşâre ilâ lisânihî. Ve hel yekübbü'n-nâse alâ menâkhirihim fi'n-nâri illâ hâzâ?

Muâz b. Cebel Hazretleri'nden sondan bir evvelki hadise geldik. Bu hadiseleri biraz şöyle tane tane okuyup izah edivereyim.

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:
U'büdillâhe.

Allah'a ibadet et, güzel kulluk et. Yani namazını kıl, ibadetlerini, vazifelerini yap, emirlerini tut, yasaklarından kaç.

Ve lâ tüşrik bihî şey'en,

Allah'a hiçbir şeyi şerik koşma. Allah'a şerik koşma. Allah'a ortak koşma. Tabi batıl inançta olanlar var. Allah hakkında yanlış fikirler besleyenler var. Onlar hep silinecek. Onlara düşürmesin Allah. Biz Müslümanların El-hamdülillah Mevlamıza inancımız, varlığına, birliğine ikrarımız tam. Allah bizi bu vahdet inancından, Allah'a bağlılığımızdan, imanımızdaki paklıktan, temizlikten bizi ayırmasın... Yalan yanlış bozuk akidelere düşürmesin...

Bir kasabaya gittim, dedim ki:

“Ne var ne yok, Müslümanlar nasıllar?”

“Çeşit çeşit grup müslümanlar var” dedi.

“Kimler var?” dedim.

Mesela “Şu zümre var.”

“Ne yaparlar onlar?”

“Namaz kılmazlar” dedi. Sabah yanlarına git akşama kadar hiç namaz kılmazlar Müslüman olduğunu iddia ettiği halde.

“Ee, ne yaparlar?”

Sabah, güneşin doğduğu zaman güneşin doğduğu tarafa bir dönerler, gözlerini kapatırlar, şöyle bir vaziyet alırlar, bir müddet şöyle dururlar, tamam. Akşam güneş batacağı zaman güneşin tarafına doğru dönerler, gözlerini kapatırlar, şöyle bir kendilerinden geçer gibi bir vaziyet...

“Ne düşünürlermiş?”

Allahu Teâlâ Hazretleri'ni genç bir delikanlı şekilde düşünürlerdi.

Sübhanallah, Sübhanallah, Sübhanallah, Sübhanallah.

20. yüzyılda. Hele hele bu Ankara'ya 70-80 km mesafe bir yerde duydum. Büyük kalabalık bir yerde. Allah batıl akîdelerden korusun...

Kur'an-ı Kerîm ne demiş? Hadîs-i şerîf ne demiş? Büyük ulemâmımız, takvâ ehli ulemâmımızın sahih, sağlam kitaplarında ne yazılmış?

Allah bizi o sahih, güzel kitaptan ayırmasın... Allah'a şerîk koşmayalım... Yanlış inançlara düşmeyelim...

Bir de gizli şirk var biliyorsunuz. Allah'a şerik koşmuyoruz diyoruz ama bir de gizli şirk var. “Benim ümmetim hakkında en çok korktuğum onların gizli şirke düşmeleridir” buyurmuş Peygamber Efendimiz.

Nedir? Riya.

Riya, gizli şirktir. Başkalarına gösteriş için ahiret amellerini öyle yapmak. Namaz kılıyor, tesbih çekiyor, oruç tutuyor, takva ehli adam, ne müslüman adam falan desinler gibi, böyle başkalarına gösteriş peşinde, duygusunda olan insanlar. Bu gizli şirktir. Ondan ne meded umuyorsun Allah'tan, istesene ecrini, sevabını.

Sen iyiliği yap, varsın Allah bilsin, gayrısı bilmesin. İnsanın içinden bir kere Allah demesi, dille yetmiş defa Allah demesi kadar sevaplı oluyor. Bir kerecik içinden sessiz Allah demesi.

“İbadetin gizlisi makbuldür” diye niye demişler?

Riya olmasın diye. Allah bizi aşikare, celi olan, gizli, hafî olan her çeşit şirkten korusun... Hak itikadlı eylesin...

Peki sonra.

Va'me'l lillâhi ke-enneke terâhü.

Allah-u Teâlâ Hazretleri için salih ameller isle. O'nun yolunda... Sanki O'nu görüyormuş gibi ibadet et. Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni görüyormuş gibi ibadet et. Tabi mühim bir esastır. Sözü koladır söylemesi, tatbik etmesi mühimdir. Muhakkak Allah-u Teâlâ Hazretleri her yerde hazır ve nazır. Muhakkak her yaptığımızı görüyor, biliyor.

O halde biz kabahati nasıl yapıyoruz? Akıl almaz yani. Mantiğa sığar bir şey değil.

Allah'a inanıyor musun?

İnanıyoruz.

Allah'ın semî olduğuna, basîr olduğuna, her yerde hazır ve nazır olduğuna inandın mı?

İnandım.

Bu edepsizliği nasıl yaptın? Nasıl yaptın bu edepsizliği?

Allah'tan utanmadın mı? Korkmadın mı?

Yapıyor işte insanoğlu. Demek ki tam inanmış değil. Veyahut aklından gidiveriyor, aklı başından gidiveriyor. Öyle olmayacak. Allah-u

Teâlâ hazretlerinin bizi gördüğünü, işittiğini, yanımızda olduğunu bilerek öyle yapacağız, amelimizi öyle işleyeceğiz.

Sonra...

Ve e'idde nefseke fi'l-mevtâ.

Kendini ölümler arasında say. Mevta arasında say kendini. Öyle hesap et, öyle farz et.

Niye kendisini ölümler arasında farz edecek insan? O ne demek? Kendini ölümler arasında say.

Bir gün gelip ölmeyecek misin?

Ha öldün, ha öleceksin. O ölümü hatırdan çıkartma. Bir gün buradan kalkıp gideceğiz. Burası bir konak yeri. Biraz konakladık, otobüs kalkıp gittiği zaman çayhanede kimse kalıyor mu? Herkes biniyor otobüse tekrar gidiyor.

Kervan göçtüğü zaman yerde kimse kalıyor mu? Herkes gidiyor, biz de gideceğiz. Öldün bil kendini. Ölümler arasında say. O mezara gideceğini, o halleri göreceğini düşünerek kendine öyle çeki düzen ver. İşte tasavvufta bir söz vardır. Ölmeden evvel ölmün.

مُوتُوا قَبْلَ أَنْ تَمُوتُوا

Mûtû kable en temûtû. Ölmeden evvel ölmün.

Bu da öyle. Ölmeden evvel insan ölüm hal-
lerini düşünecek, taşınacak, oraya gideceğini
bilecek, tedbir alacak. Kabre gireceğiz. Kap-
karanlık, derin bir toprak çukuruna gireceğiz.

Ee, orada ne yoldaşı olacak bize?

Okuduğumuz Kur'an-ı Kerîmler, hatimler,
kıldığımız namazlar, yaptığımız haclar, ver-
diğimiz zekâtlar, sadakalar; onlar yoldaş
olacak. O halde “Kabrim bana yoldaş olacak
salih ameller hazırlayalım” diyeceğiz. Te-
bareke sureleri okuyacağız. Başka sureler
okuyacağız. Böyle hazırlık yapacağız.

“Kendini ölümler arasında say” buyurmuş.

Sonra:

*Ve'z küri'llâhe 'inde külli hacerin ve külli
şecerin.*

Her taşın, her ağacın yanında Allah'ı an.
Yani her yerde, her fırsatta, her yürüdükçe,
her karşına bir şey geldikçe Allah-u Teâlâ Haz-
retlerine an.

Hadi bakalım, buyursunlar şimdi zikri
inkar edenler. Bak, hem âyetlerde geçiyor,
hem hadîs-i şerîflerde geçiyor, hem de çok zik-
retmeyi Allah-u Teâlâ Hazretleri bak, burada
da (belirtiyor).

Kur'an-ı Kerîm'de;

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا

Yâ eyyühe'llezîne âmenû'z-kürû'llâhe zikran kesîrâ. (Ahzâb Suresi 41. Ayet)

diye geçiyor. Burada da bak; her taşın, her ağacın yanında Allah'ı an diye geçiyor. Zikir tavsiyesi var. Demek ki dervişlerin yaptığı doğruymuş.

Demek ki aslı esası varmış.

Sonra...

Neden bunu arada sırada böyle söylüyorum, iğneliyorum?

İnkâr edenler var. Yan çizenler var, zor geliyor Allah'ı zikretmek. Sevabını, nurunu, fazlını, faziletini bilmiyor;; inkâr ediyor. Ne olacak diyor, yani çok çok böyle Allah demişsen. Sen ne olduğunu anlamazsın. Okursan adam olursun. Oku evladım. Okursam ne olacak? Okursan adam olursun. Onun gibi.

İtiraz ediyorlar, bu devirde çok itirazcı var. Hem de cahil olduğu halde itiraz ediyor. Yani her tarafını bilse işin, o zaman âlim insan deriz; fikri budur, içtihadı budur deriz. Cahil, bilmiyor, itiraz ediyor. Bilmediği şeyleri tenkit ediyor. Bilmediği kimseleri tekfir ediyor. İmam Gazzâlî'ye çatıyor, bilmem Muhyiddin İbnü'l-

Arabî Hazretleri'ne çatıyor falan diye çatıyor falan.

Sen onların halini yaşadın mı?

Şöyle iyice bütün kitaplarını okudun mu?

İyice anlayabildin mi bakalım ne dediğini?

Anlayamadın, o zaman karışma.

Bilmiyorum de hiç olmazsa. Bilmediği halde efendim o kâfir bu bilmem ne, bu bilmem ne deyiveriyorlar. Onun için böyle arada hadislerden fırsat çıktıkça, ben de bak böyledir, onların yaptıkları yanlışdır diyorum.

Sonra...

Ve izâ amilte seyyieten fa'mel bi-cenbihâ haseneten. Es-sirra bi's-sirri ve'l-alâniyete bi'l-alâniyti.

Eğer bir kötülük işlemişsen... Müslüman, ama insan bazen beşerdir, ayağa kayar, hata eder, günaha düşer. Eğer bir kötülük işlediysen ne yapacaksın? Yaptım bir kere, ne olacak?

Fa'mel bi-cenbihâ haseneten.

Hemen onun yanında bir iyilik yap. Ah kötülük yaptım, tüh günaha düştüm, olmadı bu. Hemen arkasından bir iyilik yap. O, onu siler. O, onun tesirini izale eder.

Es-sirra bi's-sirri ve'l-alâniyete bi'l-alâniyti.

Gizli yaptığın günaha gizli, aşikare yaptığın günaha aşikare bir iyilik ile mukabele eyle, onu silsin diye.

Sonra...

Elâ uhbiruke bi-emeli'n-nâsi min zâlike?

Size bildireyim, aklınızı başınızı da toplayın. “İnsanlara şundan daha hakim ne vardır” diye dilini işaret etmiş.

İnsanlara ne hakim, bundan (dilinden) daha hakim ne vardır? Dilinden daha hakim ne vardır?

Bu ne demek?

Dil, insana nasıl hakim olur?

Bir laf söylersin, dilin yüzünden hapse girersin. Bir laf söylersin, dilin yüzünden günaha girersin. Bir laf söylersin, dilin yüzünden cehenneme düşersin.

Bak insanlara hakim. Dil, sanki takmış zinciri alıp bir yere götürüyormuş gibi hakimiyet kurmuş oluyor insanın üstünde.

Ne demek istiyor Peygamber Efendimiz bu ifadesiyle?

“Dilinize sahip olun” demek istiyor. Bu dil insanları alır, sahip olur, istediği yere çeker götürür aman siz dilinizi tutun. Yani kötü söz

söylemeyin manasına, dikkat edin; “lisan ile günaha girmeyin” demiş oluyor.

Şimdi eskiler bunları çok güzel öğretirlerdi. Bugünkü kitaplarda bunlar öğretilmiyor. İlkokul 5 sene, ortaokul 3 sene, lise 3 sene, üniversite 4 sene, 5 sene, 6 sene. Bu kadar tahsil var. Hepimiz geçirdik bu tahsil devrelerini. Bunlar öğretilmez.

Dilin afetleri nedir? Dilden insan ne günahlara girer?

Ama İmam Gazzâlî'nin kitabını açın, 20-30 tane afetini sayıyor dilin. 20-30 tane afeti vardır, suçu vardır. Bunu işlerse insan günaha girer diye. Eskiler onları okurlardı da dilleriyle günaha düşmezlerdi. Okurlardı da, gözün günahları nelerdir? Gözleriyle günaha düşmezlerdi.

Okurlardı da ahbaplık nasıl olur, komşuluk nasıl olur, müslümanlık nasıl olur, ona göre yaşarlardı. Şimdi bunlar okutulmadığı için cemiyetimizde ahlâk düşmüş bulunuyor. Cemiyetimizde çeşitli hastalıklar oluyor. Bunları öğretmemiz lazım, öğrenmemiz lazım. İhmal edilmiş konular.

Şimdi Türkiye'den tıbbı kaldırdınız, bundan sonra tıp okunmayacak. Elinde silah var,

güç kuvvet var. Tamam. Tıp fakültelerini kapattım. Hepsini başka bir işe döndürdüm. Mühendislik yapsınlar, tıp yok. Mühendislik daha iyi. Bak mühendisler aya gidiyor, fezâyâ gidiyor.

Mühendislik yapsınlar, tıppı kapattım?

Tıp hiç olmayacak.

Ne olur?

Bir zaman gelir, hastalar tedavi edilmez olur. O ihmal edilirse çok büyük zararlar çıkar ortaya. İşte bunun gibi bir şey yapılmış bizim memleketimizde. Yani bu ilimler okutulmamaya başlanmış, sanki tıp tahsili ortadan kaldırılmış gibi olmuş. Hastalık var, tedavi yok. Yaygın, salgın hastalıklar var her tarafta. Bakıyorsun camilerde bile Müslümanlar camiye geliyorlar, Allah'ın huzurunda namaz kılıyorlar da hasta hepsi, birbirine buğz ediyor, birbirine düşmanlık besliyor, iyi geçinmiyor. İki müslüman komşu birbirine dargın. 3-5 Müslüman ortak, birbiriyle doğru düzgün iş yürütemiyorlar. Müslümanlarla müşterek iş yapılmaz diyor herkes çıkıyor gidiyor.

Neden?

Manevi tıp fakülteleri kapatıldı, tıp tahsili yasaklandı. Mühendislik daha iyi denildi, tıp yasaklandı. Onun gibi oldu.

Ne yapacağız?

Biz bunları tekrar o kitaplardan alacağız, öğreneceğiz, öğreteceğiz çocuklarımıza, ailemizde, muhitimizde, mektebimizde... İşte böyle camilerimizde öğreteceğiz de, insanlar tekrar o hastalıklardan nasıl korunacaklarını, tutulmuşlarsa o hastalıklardan nasıl kurtulacaklarını öğrenecekler. O da manevi tıp.

Demek ki Peygamber Efendimiz insanlara “Bu dil çok sürüklüyor oraya buraya, dikkat edin” demiş, dili işaret etmiş.

Ve hel yekübbü’n-nâse alâ menâkhirihim fi’n-nâri illâ hâzâ?

İnsanları böyle yüzleri üstü cehenneme bundan başka bir şey mi düşürüyor?

“Yüzleri üstü cehenneme bu dilden başka bir şey mi düşürüyor?” diye sormuş Peygamber Efendimiz.

Ne demek?

Buna istifham-ı isithkâri derler, inkâi derler veyahut yani bundan başka bir şey düşürmüyor. İşte bu dil düşürüyor demek. Ekseriyetle insanları cehenneme bu dil

düşürüyor. Söyledikleri lambur lumbur sözlerden, malayanilerden, günahlı sözlerden; çalgılardan, şarkılardan, gıybetlerden, dedi-kodulardan, yalanlardan, küfürlerden, elfaz-ı küfürden, kaba saba konuşmalardan buradan günaha giriyor giriyor. Ekseriyetle insanı yüzüstü cehenneme (sokuyor) dile işaret ederek. Güzel. Derli toplu birçok nasihati ihtiva eden bir hadîs-i şerîf. Bunu böyle yazdıysanız, ezberlerseniz epeyce faydasını görürsünüz.

h. Bir Canı Kurtar, Kendini Kurtar

Sonuncu hadîs-i şerîfe geldik:

أَعْتِقْ عَنْهُ رَقَبَةً يُعْتِقُ اللَّهُ بِكُلِّ عَضْوٍ مِنْهُ عَضْوًا مِنَ
النَّارِ

“A’tik anhü rakabeten yu’tiku’llâhü bi-küllî udvin minhü udven mine’n-nâr.”

Bu hadîs-i şerîf... Bir arkadaşını söylemiş Sahâbe-i kirâm Peygamber Efendimiz'e. Demişler ki:

“Adam öldürdü. Ne yapalım şimdi?”

Bir adam öldürdü, kabahat işledi. Ne yapalım diye sormuşlar. Cehennemlik olacak. Çünkü bir Müslüman bir Müslümanı kasten

öldürürse; hataen öldürdü, bilmem bir şey çarpıverdi, araba çarptı filan öldü, o ayrı.

Kasten bir müslüman bir müslümanı katil olarak öldürürse ne olur?

Ebediyyen cehennemlik olur.

Yok. Böyle can almak, adam öldürmek yok. Şimdi, öldürmüş bir kimse, Müslüman, pişman olmuş, efendim nasıl olmuşsa, öldürmenin şekli burada (zikredilmiyor), bir cinayet olmuş, adam öldürme olmuş, Peygamber Efendimiz'e gelmişler, söylemişler.

“Böyle bir şey oldu, ne yapalım?”

Herhalde o da ortada yok ki, başkası soru veriyor onun namına.

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

“A’tik anhü rakabeten.”

O'nun namına bir köle azat edin, O'nun yerine.

“Yu’tiku’llâhü bi-küllü udvin minhü.”

O'nun, o kölenin her bir uzvu karşılığında.

“Udven mine’n-nâr.”

O öldüren kimsenin uzvunu Allah cehennemden, her uzvun karşılığında O'nun uzvunu cehennemden kurtarır. Yani bu köle azat etmesi onun günahlarının affına sebep olur diye buyurmuş.

Allah-u Teâlâ Hazretleri hayırlı ilimlerle bizleri mücehhez eylesin... Peygamber Efendimiz'in sünnetini şu ümmetin bozulduğu zamanda ihya eden zümreden eylesin bizi... Şehit sevapları almayı böylece nasip eylesin... Rızasına uygun işler yapmayı ümmet-i Muhammed'e faydalı olmayı nasip eylesin... Evlatlarımızı çocuklarımızın zürriyetlerimizi helal lokmayla besleyip, güzel ilimlerle mücehhez edip iyi terbiye etmeyi nasip eylesin...

Fâtiha-i Şerîfe mea'l besmele.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

24.11.1984

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

